

The background features a repeating pattern of green, stylized floral swirls and leaves. Two larger, multi-colored floral motifs (yellow, orange, red, and green) are positioned in the upper left and lower left corners. A central rectangular area contains the title text.

Jeden svět na školách
Životní prostředí
Příklady dobré praxe

JEDEN SVĚT NA ŠKOLÁCH

Člověk v tísni, o. p. s.

Šafaříkova 24, 120 00 Praha 2

www.jsns.cz

e-mail: jsns@jsns.cz

Editorka:

Aneta Hoduláková

Autoři:

Jana Bilská, Kateřina Borovičková, Michaela Eliášová, Eva Fastová, Jana Hoňková, Kristýna Hýblová Nenčevová, Adéla Skálová, Martina Smolová, Jaroslava Procházková, Kateřina Xaverová

Na přípravě publikace se dále podíleli:

Karel Strachota, Ludmila Součková, Tereza Pelechová, Hedvika Wünschová

Jazyková úprava: Pavla Kučerová

Grafická úprava a sazba: >o< mowshe

©2012 Člověk v tísni, o. p. s.

Všechna práva vyhrazena

ÚVOD	4
SEZNAM REALIZOVANÝCH AKTIVIT A PROJEKTŮ	5
I LVI RECYKLUJÍ	6
LIDSKÁ DRŮBEŽÁRNA	10
OBLÍBENÉ MÍSTO	15
ZA JAK DLOUHO SE ROZLOŽÍ	18
PROJEKTOVÝ DEN K FILMU MŮJ KÁMOŠ	21
CO KDYŽ DOJDE?	29
MOJE EKOLOGICKÁ STOPA	31
PRÁVA ZVÍŘAT	34
KDO JSOU TI DRUZÍ?	37
PES – VĚRNÝ POMOCNÍK	39
ŠETRNÁ DOMÁCNOST	46
VODA	49
VYBRANÉ UKÁZKY REALIZACE A VÝTVARNÉ PRÁCE ŽÁKŮ	52
ORIENTAČNÍ ZASAZENÍ FILMŮ A PROJEKTŮ DO RVP	69

V rámci programu Jeden svět na školách byly na podzim roku 2012 vydány dvě výukové audiovizuální sady, které se poprvé celistvě věnují problematice životního prostředí a zejména průřezovému tématu environmentální výchovy. Sady Životní prostředí pro 1. stupeň ZŠ a Životní prostředí pro 2. stupeň ZŠ a SŠ obsahují celkem 45 aktivit, 13 projektů, 11 filmů, 11 spotů a speciální film určený pro pedagogy o využití audiovizuálních materiálů ve výuce.

Prostřednictvím publikace Příklady dobré praxe, která se vám nyní dostává do rukou, bychom vám chtěli ukázat, jak lze s audiovizuálními materiály efektivně pracovat. Nabízíme vám tipy a rady pro jejich využití v hodinách, a to prostřednictvím výstupů a ohlasů jak učitelů, kteří pro vás aktivity či projekty vyzkoušeli, tak žáků základních a středních škol.

Příklady dobré praxe jsou členěny na tři části – první je věnována realizaci vybraných aktivit a projektů ze sady Životní prostředí pro 1. stupeň ZŠ. Ve druhé části se seznámíte s praktickými příklady učitelů, kteří realizovali některé aktivity a projekty ze sady Životní prostředí pro 2. stupeň ZŠ a SŠ.

Poslední část publikace přináší poznatky a doporučení lektorek, které na vybraných školách v rámci projektu vedly ukázkové hodiny, v nichž umožnily učitelům „zažít“ si realizaci aktivit určených pro 1. stupeň základních škol osobně.

Protože příkladů dobré praxe není nikdy dost, věříme, že pro vás budou další inspirací pro práci s našimi materiály.

Aneta Hoduláková
koordinátorka projektu

SEZNAM REALIZOVANÝCH AKTIVIT A PROJEKTŮ

Aktivity a projekty zrealizované na základě filmu/spotu a metodiky ze sady Životní prostředí pro 1. stupeň ZŠ

1. I lvi recyklují (spoty Zvířata zachraňují svět)
2. Lidská drůbežárna (film Meatrix: příběh čuníka)
3. Oblíbené místo (film Tak to vidím já: Amia)
4. Za jak dlouho se rozloží (spoty Zvířata zachraňují svět)
5. Projektový den k filmu Můj kámoš

Aktivity a projekty zrealizované na základě filmu/spotu a metodiky ze sady Životní prostředí pro 2. stupeň ZŠ a SŠ

1. Co když dojde? (film Ekoduely: Energie obnovitelná versus neobnovitelná)
2. Moje ekologická stopa (spot Účet)
3. Práva zvířat (spoty Suvenýr, Sebeobrana, Rok tygra, Dostatečně rychlý)
4. Kdo jsou ti druzí? (film Ti druzí)

Ukázky realizace vybraných aktivit našimi lektorkami na základě filmu/spotu a metodiky ze sady Životní prostředí pro 1. stupeň ZŠ

1. Pes – věrný pomocník (film Můj kámoš)
2. Šetrná domácnost (film Moje sousedka)
3. Voda (spoty Zvířata zachraňují svět)

I LVI RECYKLUJÍ

ŠKOLA: Základní škola Příbor, Jičínská 486, Příbor

PEDAGOG: Michaela Eliášová

ROČNÍK: druhý

POČET ŽÁKŮ: 19

ANOTACE:

Aktivita ukazuje, kde všude mohou nepotřebné věci najít uplatnění. Je založena na vytvoření improvizovaných „ekodílen“. Ekodílnou může být třída, prostory určené pro výuku světa práce (pracovních činností), keramická dílna (je-li ve škole k dispozici) apod. Cílem těchto ekodílen je vyrobit z odpadu zcela nové věci, které se nám budou tematicky hodit do vyučovacích hodin.

CÍLE:

Žáci:

- si na praktických příkladech uvědomují využitelnost odpadů;
- se snaží třídít co nejvíce odpadů a odevzdávat je k následné recyklaci.

REALIZACE:

Aktivitu jsem realizovala s žáky druhého ročníku. Po zhlédnutí spotu jsme společně diskutovali o tom, jaký odpad doma třídí a jakým způsobem třídíme odpad ve škole. Ujasnili jsme si význam pojmů recyklace a třídění. Žáci dokázali uvést příklady využití recyklovaného materiálu, některé informace jsem musela doplnit (recyklace plastů). Protože jsem aktivitu testovala v druhé třídě, zvolila jsem pouze jeden výrobek, a to z PET lahvi. Takto malí žáci potřebují ukázat pracovní postup a individuální pomoc. Zvolila jsem téma zvíře – chobotnice, vyrobit chobotnici je velmi snadné a ze všeho nejvíce zaujme žáky z nižších ročníků.

Při výrobě chobotnice jsme postupovali následovně. Nůžkami jsme odstříhli dno PET lahve. Obvod jsme rozdělili na 8 dílů (8 chapadel chobotnice), které jsme prostříhli do hloubky 2/3 lahve. Jednotlivá chapadla jsme po jednom sestříhli do špičky a naskládali do „harmoniky“. Černým fixem jsme na chapadla chobotnice namalovali kolečka. Oči jsme vystříhli z papíru a nalepili (zdroj: <http://rodina21.cz/svet-kreativity/chobotnice-z-pet-lahvi>).

DOPORUČENÍ PEDAGOGA:

S mladšími žáky (1., 2. třída) je podle mého názoru vhodné zvolit pouze jeden výrobek a ukázat jim pracovní postup. Sami by zřejmě svůj návrh nedokázali zrealizovat. Často potřebují pomoc učitele.

UKÁZKY REALIZACE:

Žáci druhého ročníku ZŠ Jičínská v Příboru při výrobě recyklovaných chobotnic

LIDSKÁ DRŮBEŽÁRNA

ŠKOLA: ZŠ T. G. Masaryka a MŠ Písek, Čelakovského 24, 397 01 Písek

PEDAGOG: Martina Smolová

ROČNÍK: pátý

POČET ŽÁKŮ: 23

ANOTACE:

Aktivita vede žáky k uvědomění si podmínek, ve kterých žijí zvířata ve velkochovech, a učí je vnímat tato zvířata jako živé tvory, ne jako výrobní prostředky.

CÍLE:

Žáci:

- si uvědomují problémy spojené s podmínkami, ve kterých žijí zvířata ve velkochovech;
- mají zájem o environmentálně šetrné/uvědomělé chování.

REALIZACE:

Nejprve jsme s žáky připravili ve třídě volný prostor pro dostatečně dlouhý koridor. Ve vymezeném koridoru jsme vytvořili z dlouhé řady archů papíru simulaci podmínek ve velkochovu, připomínající klece pro jednotlivá zvířata. Na vymezení šířky jsme použili 2 archy papíru formátu A4 na délku (u žáků nižších ročníků lze tento prostor zmenšit částečným překrytím jednotlivých archů). Poté, co jsme vytvořili simulaci prostoru velkochovu, jsme obestavěli archy papíru ze stran židlemi.

Žáci měli za úkol vměstnat se do tohoto omezeného prostoru tak, aby na každého připadala plocha 4 archů papíru (těsně se dotýkajících papírů u starších žáků nebo překrývajících se papírů u mladších žáků). Poté se žáci ve svém prostoru libovolným způsobem usadili (sed na patách, s koleny pod bradou, ve dřepu apod.) tak, aby nijak nepřesahovali vymezený prostor. V této pozici zůstali 5 minut.

Následovala společná diskuse o podmínkách zvířat žijících ve velkochovech. Žáci společně navrhovali možná řešení, jak by stav hospodářských zvířat ve velkochovech mohli sami ovlivnit. Postupně přišli na to, že je nutné začít u sebe, u nákupu potravin od malých dodavatelů, z vlastních zdrojů, biofarem apod.

DOPORUČENÍ PEDAGOGA:

Aktivita je velmi dobře proveditelná. Pro žáky pátého ročníku je Matrix převedený do chovu prasat úsměvný. Někteří žáci znají film Matrix a vidí souvislosti mezi oběma snímky. Doporučuji předem žáky na tyto souvislosti upozornit. Aktivita Lidská drůbežárna je vhodným úvodem do problematiky. Žákům je záhy jasné, co je pro hospodářská zvířata i pro produkci masa určenou pro lidi vhodnější. Osvědčilo se mi pracovat ve skupinách, kde si žáci předali své dojmy z filmu a zaujali k němu svůj postoj. Potom prezentovali ostatním, co měl podle nich film žákům ukázat, nad čím se měli zamyslet.

Nejvíce času nám zabrala příprava koridoru, který simuloval stísněný prostor pro život nosnic ve velkokapacitních drůbežárnách. Právě to, že si žáci „zažili“ život v těsných podmínkách velkochovu, na ně nejvíce zapůsobilo.

UKÁZKY REALIZACE:

Ukázka realizace aktivity s žáky ZŠ T. G. Masaryka a MŠ v Písku

REAKCE ŽÁKŮ NA AKTIVITU:

Odpovědi na otázku, jak se při realizaci aktivity cítili

Na horní protože jsem se nemohla pohnout a bouchla jsem se do hlavy. A když bych si představila řebých tam byla celí den no hrůsa chudácci zvířátka. Asi jsem tam byla 5 minut.

Cítila jsem se špatně všechno mě bolelo a bylo to strašné a kdyžbych měla být nějakým zvířetem tak bych to asi nepřevila prostě horší nic mi tam nebylo příjemný a nepříjemnost byla na 100% chudácci zvířata ☹️ myslím že by měli mít víc místa

... cítila jsem se strašně, protože jak jsme byly na sebe namrskaný bylo mi stašný vedro. Když jsme stáli bylo to docela v pohodě, ale pak jak jsme si sedali prostě stašný!!
 ale to je ještě dobrý ty různé zvířata tam byly počít. Chudáci.

5-8.mv

Nejmůsněji, protože to tam strašně smrdělo!
 Nejhorší, protože..... byl hrozně rozvalený a my jsme tam na sobě seděli!

Myslím že jsme tam byli dlouho tak kolem 10mi (ale to bohatě stačilo). Neumím si představit tam být celý život! (prostě na to nejsem schopná).

NIKDY BYCH NECHTĚLA BÝT SLEPICE!

chtěl jsem se stašně, protože jsem byla schopná na pohodu.
 myslím si že jsem tam byla 6 minut a lituji těch zvířat. nechtěl bych být slepice.

OBLÍBENÉ MÍSTO

ŠKOLA: ZŠ a MŠ Lužná, Masarykovo nám. 252, 270 51 Lužná u Rakovníka

PEDAGOG: Eva Fastová

ROČNÍK: čtvrtý

POČET ŽÁKŮ: 18

ANOTACE:

Aktivita v žácích vzbuzuje zájem o prostředí, v němž žijí. Rozvíjí jejich osobní vztah k jejich okolí a vědomí vlastní zodpovědnosti za jeho stav. Žáci v rámci aktivity poznávají zajímavá místa na území ČR a výrobky či dominanty charakteristické pro vybrané regiony.

CÍLE:

Žáci:

- si budují kladný vztah k místu, v němž žijí;
- pečují o své okolí;
- nejsou lhostejní k zásahům, které mohou prostředí, v němž žijí, poškodit;
- poznají nová zajímavá místa ČR, získají tipy na výlety.

REALIZACE:

Žáci měli za úkol si na předem domluvenou hodinu přinést libovolnou „vzpomínku“ na oblíbené místo nebo místo, kde se jim líbilo (kde byli s rodiči na výletě, kde mají chatu, babičku a dědečka apod., ale pouze v rámci ČR). Může to být například výrobek, nalezená přírodnina, která je typická pro lokalitu v nejbližším okolí, nebo jakákoli věc, která je jinak pro toto místo charakteristická.

Po společném zhlédnutí filmu Tak to vidím já: Amia jsem dala žákům prostor ke sdílení svých prožitků, postřehů a dojmů z filmu.

Následovala skupinová práce, ve které si žáci vzájemně představili přinesené předměty (o jaký předmět se jedná, kde ho našli nebo získali/koupili, proč se jim líbí a jaký mají vztah k místu, odkud předmět pochází; v případě přírodnin se pokusili společně určit, o jaký druh se jedná). Poté si žáci vyměnili předměty v rámci skupiny a jejich úkolem bylo představit je ostatním skupinám. Následně je orientačně rozmístili podle jejich původu do připravené mapy.

Po prezentaci jsme s žáky debatovali o tom, zda se domnívají, že jejich oblíbené místo je nějakým způsobem ohroženo (např. znečištěná voda nebo ovzduší, smog, příliš mnoho aut, hrozba kácení stromů, hluk, černé skládky, plánovaná zástavba území aj.). V případě kladné odpovědi jsme ve vybraných případech rozvinuli debatu, co by žáci udělali pro záchranu těchto míst (např. podepisování nebo iniciování petice, dopisy poslancům či politickým zástupcům, spojení s občanským sdružením, které se o záchranu prostředí zasazuje, založení vlastního sdružení).

Většina se aktivně zapojila do skupinové práce a rozhovorů. Návrhy na ochranu a péči o „své prostředí“ žáci formulovali spíše v obecné rovině, bylo tedy potřeba jejich pozornost nasměřovat k osobní zodpovědnosti.

DOPORUČENÍ PEDAGOGA:

Pro úspěšnou realizaci této aktivity je velmi důležitá příprava. V dostatečném časovém předstihu jsem žáky motivovala, vysvětlila podstatu toho, co a proč budeme dělat, a vyzvala je, aby si přinesly vhodné předměty nejlépe den předem (kdyby někdo zapomněl). Několikrát jsem musela zdůraznit, že se budeme pohybovat pouze v rámci naší republiky (žáci původně navrhovali, že si přinesou mušle od moře apod.). Ráno v den plánované realizace jsem si zjistila, kdo má jaké předměty, popřípadě kdo si nepřinesl nic. To hrálo roli při rozdělování žáků do skupin, aby počet předmětů v každé skupině byl přibližně vyrovnaný a nestalo se, že v některé skupině

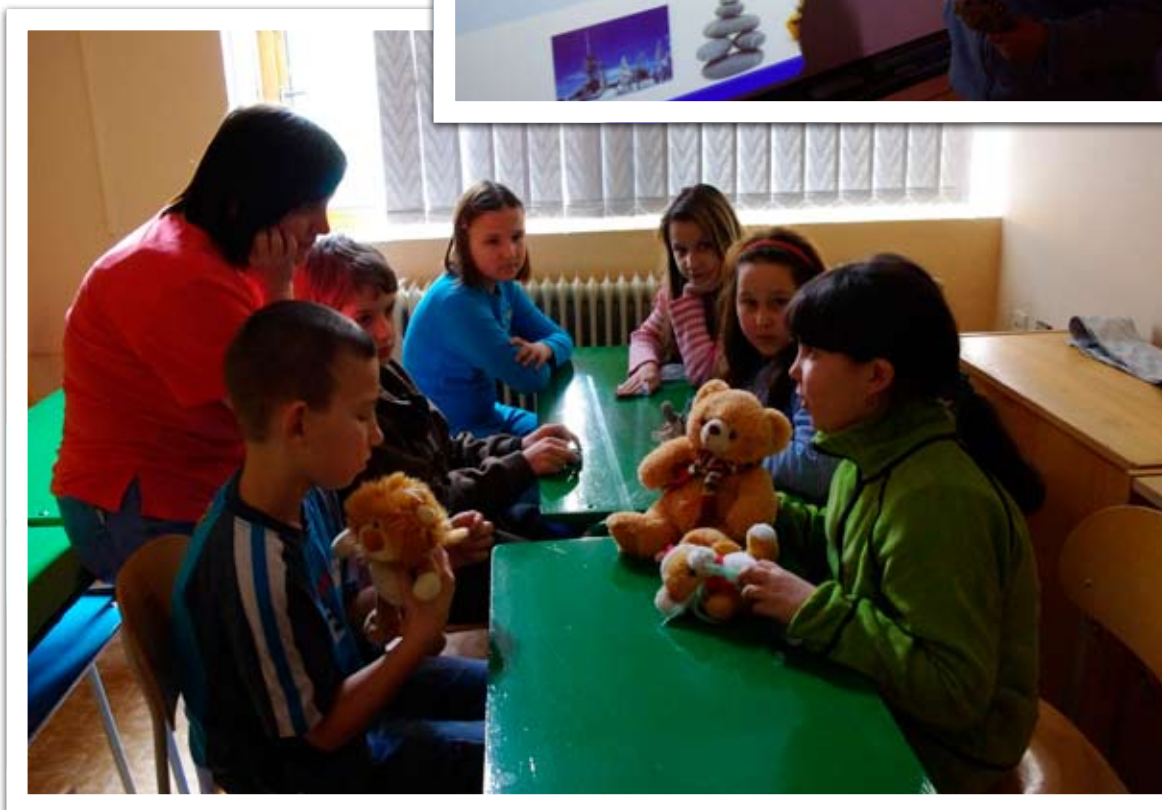
budou mít předmět všichni a v některé téměř nikdo; rozdělování do skupin jsem následně do určité míry korigovala. Přehled donesených předmětů byl důležitý také pro využití interaktivní tabule (viz dále). Při představování předmětů ve skupinách jsem zdůraznila, aby žáci dobře naslouchali svým spolužákům, protože to budou potřebovat (původně měli tendenci soustředit se jen na to, co sami říkají).

Rozmístění předmětů do mapy lze provést různými způsoby: buď na nástěnnou mapu položenou na zemi (viz instrukce), nebo pomocí interaktivní tabule, na níž je zobrazena mapa České republiky a v nabídce jsou obrázky symbolizující předměty, které si žáci donesli (obrázky je nutné připravit předem podle zjištěného seznamu donesených předmětů). Alternativou může být také využití například laserového ukazovátka, kterým žák přesněji lokalizuje, odkud jeho předmět pochází.

UKÁZKY REALIZACE:

Fotografie z realizace aktivity

ZA JAK DLOUHO SE ROZLOŽÍ?

ŠKOLA: Základní škola Příbor, Jičínská 486, Příbor

PEDAGOG: Jana Bilská

ROČNÍK: pátý

POČET ŽÁKŮ: 26

ANOTACE:

Aktivita seznamuje žáky s dopady různých materiálů na životní prostředí a prostřednictvím pokusu, který sami zrealizují, jim dává možnost si tyto nově nabyté zkušenosti prakticky ověřit. Zároveň aktivita rozvíjí matematické kompetence v porovnávání časových údajů.

CÍLE:

Žáci:

- znají v přírodě rozložitelné a nerozložitelné materiály;
- v praxi poznají, jak dlouho rozpad některých materiálů trvá;
- umějí pracovat v týmu.

REALIZACE:

Nejprve jsem žákům promítla spot Igelitová taška. Následně jsme společně diskutovali o otázkách negativního vlivu nadměrné spotřeby igelitových tašek na životní prostředí.

Dále žáci ve skupinách pracovali s časovou osou, na kterou umístili kartičky s časovými údaji a poté k těmto údajům přiřazovali kartičky s názvy odpadů. Skupiny porovnály svá řešení.

V druhé části aktivity jsme vybrané odpady (papír, ohryzek od jablka, slupky z ovoce nebo zeleniny, dřevo, plastová láhev, mikrotenový sáček, skleněný střep aj.) uložili do země do průhledné sklenice. V následujících měsících žáci odpady sledovali a výsledky pozorování zapisovali.

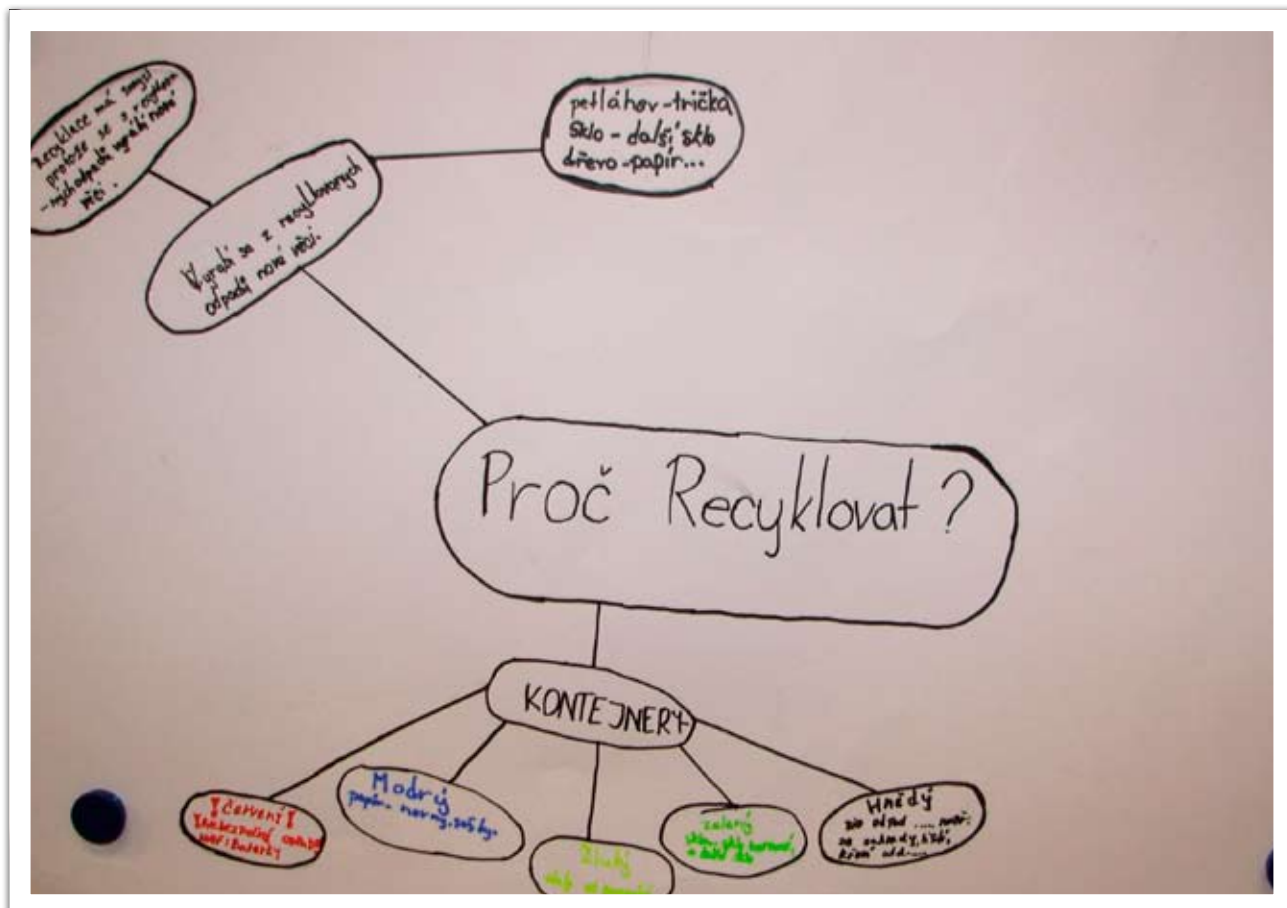
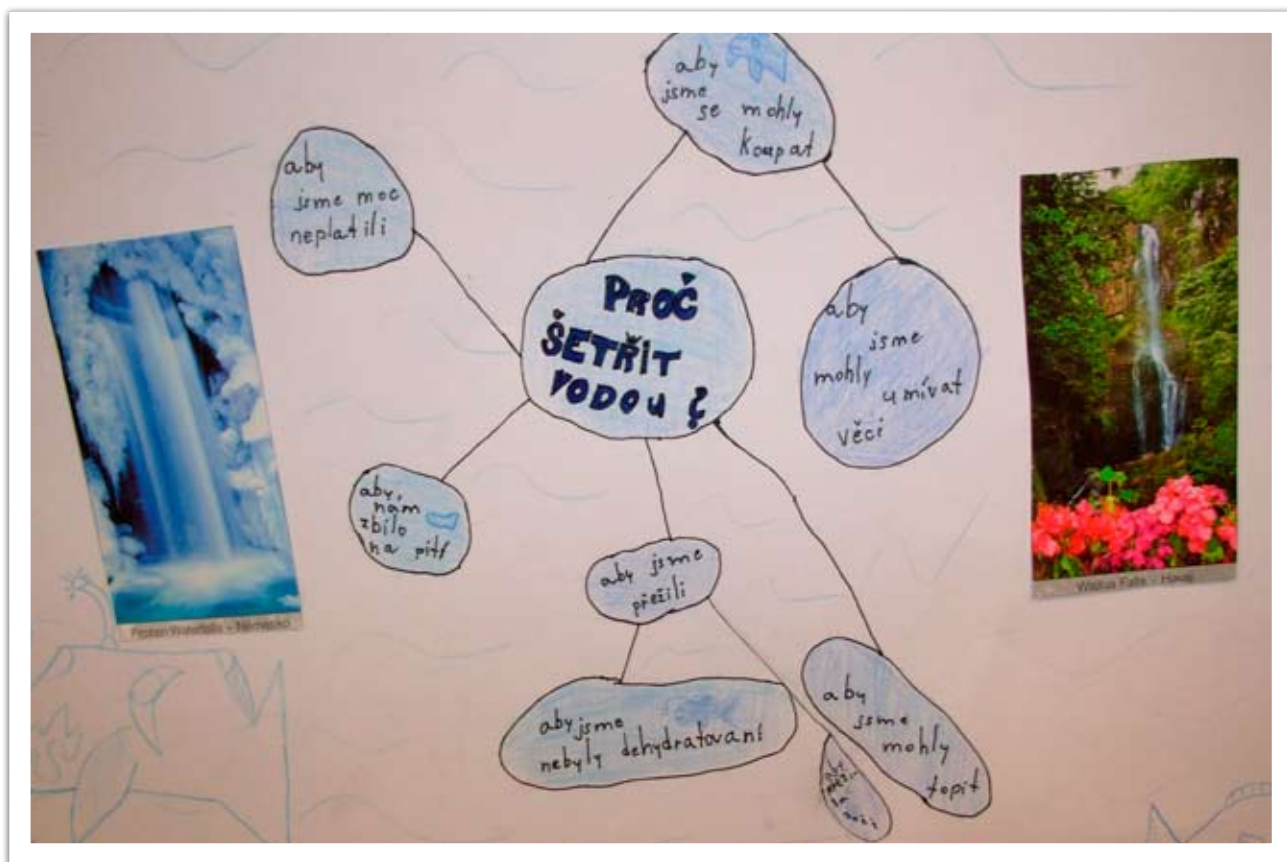
DOPORUČENÍ PEDAGOGA:

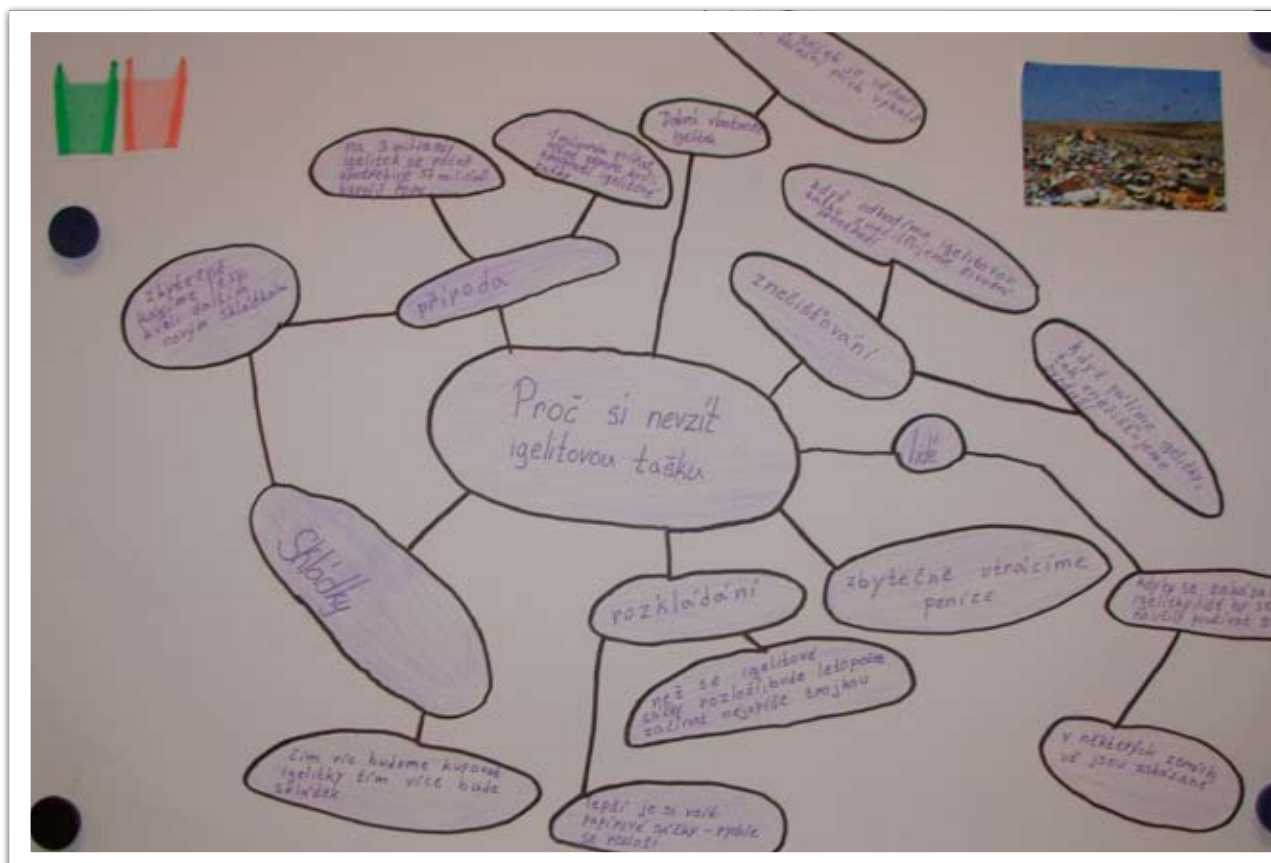
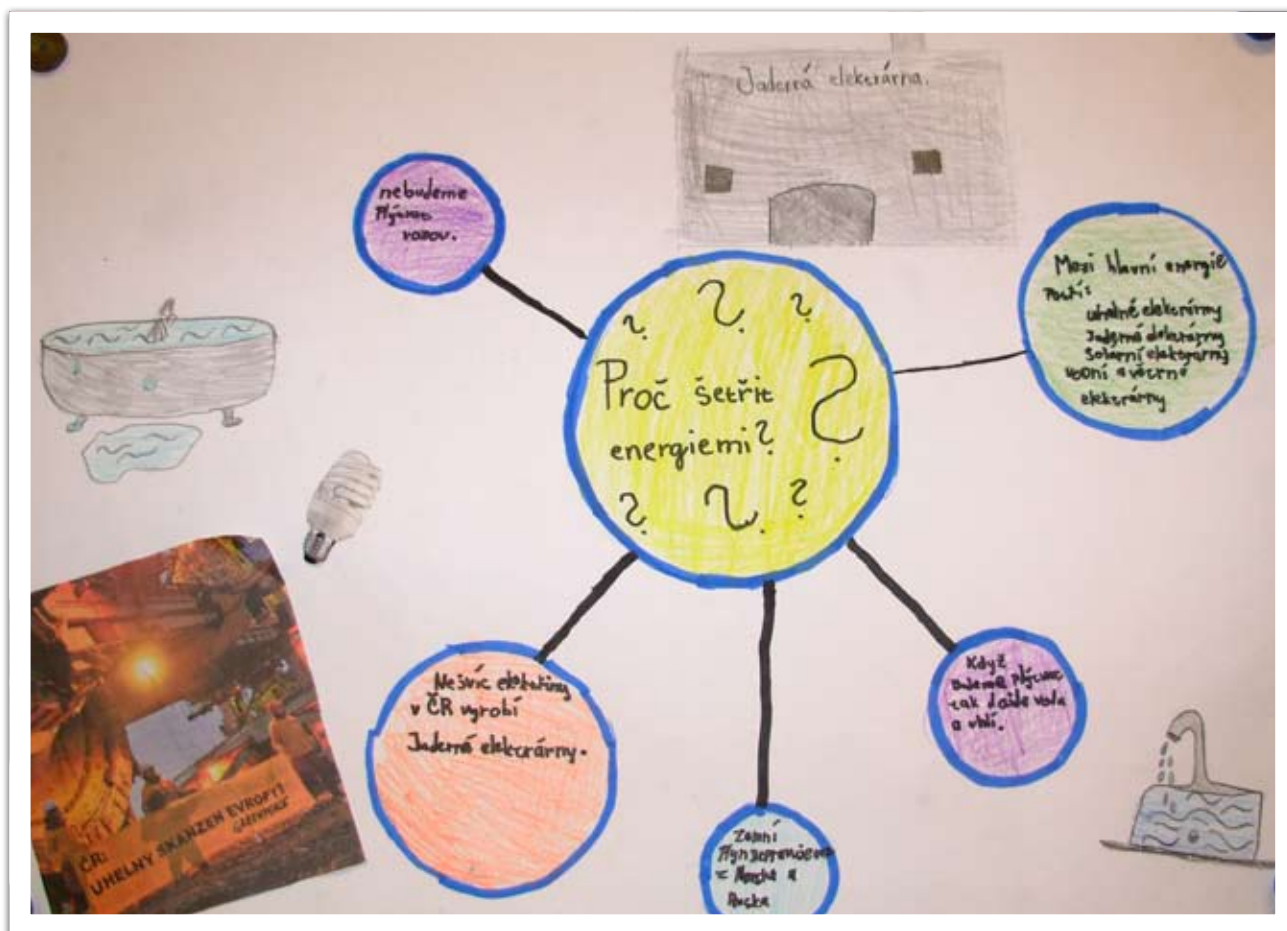
Žákům se spot tak líbil, že jej chtěli vidět dvakrát za sebou. Poté se rozpoutala živá diskuse. Okamžitě reagovali ti žáci, kteří si do obchodu nosí své tašky. Doporučila bych lístky na osu nejen skládat, ale nalepit.

Žáci se rozdělili do celkem šesti skupin, tabulku jsme si upravili a „zasadili“ jsme nejen obalový materiál, ale i kousky ledového salátu, PET lahve, slupky mandarinky, papírového kapesníku, sáčku a látky.

UKÁZKA REALIZACE:

Myšlenkové mapy žáků ZŠ Příbor

PROJEKTOVÝ DEN K FILMU MŮJ KÁMOŠ

ŠKOLA: Základní škola a Mateřská škola Chlum, Chlum 16, 262 93 Nalžovice

PEDAGOG: Jaroslava Procházková

ROČNÍK: první až pátý

POČET ŽÁKŮ: 42

ANOTACE:

Projekt žáky seznamuje s tím, co obnáší společný život člověka a psa a jaký může být přínos tohoto soužití pro ně navzájem. Vede je k zamyšlení nad emočním vyjadřováním zvířat, a tím pomáhá žákům rozvíjet jejich empatii. Žáci si uvědomí, že člověk je pouze jedním z mnoha obyvatel planety, který svými schopnostmi zvířata ne vždy převyšuje.

CÍLE:

Žáci:

- si uvědomují emoce zvířat;
- rozvíjejí empatii;
- znají projevy „psí řeči“;
- si uvědomují postavení člověka v přírodě;
- umějí porovnat schopnosti člověka se schopnostmi zvířat;
- myslí kreativně.

REALIZACE:

Při realizaci projektu jsme pracovali společně s žáky celého prvního stupně. Žáci byli rozděleni do skupin, v každé skupině byli zařazeni žáci různých ročníků od prvního až po pátý. Skupiny si zvolily svého mluvčího, ostatní žáci ho doplňovali, pomáhali mu řešit problémy a následně společně vytvářeli závěrečnou prezentaci celé skupiny. Práce v jednotlivých hodinách probíhala postupně tak, aby jednotlivé činnosti na sebe navazovaly a střídaly se různé aktivity žáků.

Téměř všichni žáci byli ve skupinách aktivní, pracovali se zaujetím, zvolenému mluvčímu ochotně pomáhali, při společné práci většina rychle plnila úkoly. Velmi zajímavá byla velká aktivita žáků prvního ročníku, kteří touto metodou pracovali poprvé a hned byli pro činnosti nadšeni. Projektová práce byla hodnocena průběžně, také v závěru byl shrnut její průběh a výsledky. Z jednotlivých hodin si žáci pamatovali mnoho detailů a i po několika dnech o projektu občas mluvili.

Pro další projekt je nutno počítat se zapojením integrovaného žáka a instruovat předem jeho asistentku. Také ostatní žáci by mohli více vtáhnout do činností méně aktivní žáky. Udržení pozornosti při střídání činností nečinilo problémy, jednotlivé hodiny se vydařily a splnily smysl – objevit v sobě vztah ke kamarádovi lidskému i zvířecímu, získat znalosti o využití psů člověkem.

POPIS PROJEKTOVÉHO DNE:

Příprava:

- pozvání kynologa
- vytištění a zpracování pracovních listů
- zhlédnutí filmu
- zpracování prezentace
- dohodnutí využití učebny s interaktivní tabulí
- sepsání seznamu žáků
- příprava materiálu pro zpracování poznatků žáky – čtvrtky, fotografie psů, papíry

1. hodina:

- přivítání se s žáky 1.–5. ročníku
- rozdělení žáků do osmi skupin (ve skupině jsou žáci různých ročníků)
- zamyšlení se nad otázkou: *Co je to kamarádství?* (slovní reakce jednotlivých skupin)
- odpověď žáků na otázku: *Kdo je tvůj kámoš?* (žáci sepíší své nejlepší kamarády na lístečky, vždy v každé skupině jeden lístek); po celou dobu práce je promítána prezentace na interaktivní tabuli
- *Kdo je tvůj zvířecí kámoš?* (žáci vyjmenují své domácí mazlíčky a sepíší je na lísteček)
- *Jak zvířata vyjadřují emoce?* (slovní odpovědi, reakce žáků na fotografie)
- realizace aktivity *Rozumíme zvířatům? Jak psi vyjadřují emoce?* (slovní reakce zástupců skupin na fotografie psů)
- vyplnění pracovního listu *Emoce, psi řeč; Jak emoce vyjadřují lidé?*
- *Jak ty vyjadřuješ emoce?* (pantomima, mimické a gestikulační i zvukové vyjádření emocí lidí, zážitková aktivita)

2. hodina:

- nastolení problému: *Člověk je pánem psa – je pánem i všeho tvorstva?* (vyjádření myšlenek žáků na tuto větu)
- realizace aktivity *Dokonalá bytost*
- *Jaké schopnosti musí mít člověk?* (myšlenková mapa)
- vyplnění pracovního listu *Schopnosti zvířat* (složení rozstříhaných zadání, následná společná kontrola a zamyšlení se nad schopnostmi lidí a zvířat)
- odpověď na otázku: *Lze někoho označit za pána tvorstva?*
- úvodní práce na prezentačním materiálu skupiny – kreslení psů

3. hodina:

- druhy psů, pomocníků člověka (prezentace obrázků na interaktivní tabuli, význam jednotlivých psů, vlastní poznatky žáků)
- návštěva kynologa se záchranářským psem (beseda na téma záchranářských psů, ale i na téma obecných vztahů člověka ke psům, např. *Co přináší život se psem?, Jak se ke psům chovat?, Jakého psa máš doma?, Jak se o psa starat?, Jaké nároky musí splňovat záchranář i záchranářský pes?, Jaký je systém zkoušek a atestací psů záchranářů?*)

4. hodina:

- projekce filmu *Můj kámoš*
- vyjádření vlastních myšlenek o asistenčním psu (písemná reakce)
- reflexe a ústní reakce na film, na význam asistenčních psů
- druhá část práce na prezentačním materiálu skupiny s využitím vlastních poznatků, poznatků z filmu a z besedy s kynologem (kreslení, výpisky, psaní hesel, lepení připravených papírků)
- prezentace utvořených materiálů jednotlivými skupinami
- shrnutí celodenní práce žáků, poděkování za aktivitu a chování během celého projektového dne

UKÁZKY REALIZACE:

Obrázky a prezentace žáků ZŠ Chlum

Můj Kámoš

Labradorský
retrivér

Osvědčení přinášeči labradori se dnes používají jako asistenční psi pro handicapované lidi. Labrador je velmi milý, věrný, vyrovnaný, inteligentní a neobyčejně laskavý k dětem. Je stále přátelsky nakloněn, ale k vetřelcům se chová astražité. Hodí se spíš pro život na venkově než ve městě.

Karkavzský
Orcák

Karkavzský Orcák jeden z největších a nejvíce štěstí. Za jeden em 3ky granulovaný a musí být smíchání a konzervovaný by za týden.

Amela, Vojta, Klára, Viktorie, Markéta, Anička, Viktorie

Co jsme se do zvěděli

Že musíme se p
pejsky bezky starat
že jsou různé
druhy psi např.
asistenční, policejní
zachranářské
psi jsou trochu
jako ~~trouha~~
lidí,
máme je rádi
staráme se o
ně a trávíme
s nimi čas

ZŠ A MŠ CHLUM

Ukázky pracovních listů z realizace aktivity Rozumíme zvířatům

PSÍ ŘEČ

Emoce	Jak se projevuje pes	Jak se projevují já
vyjádření lásky, přátelství, náklonnosti	šťouchnutí čenichem	objemu si
veselost, štěstí	vrtění ocasem	smích
nejistota	vztyčený ocas	nahlížení
strach	ocas mezi nohama	střeme se
výhrůžka	vrčení, cenění zubů	úchvatně ukazuji pesku
touha či prosba	pískání, kňučení	střeme ruce o sebe
ochrana před okolím při spánku	ležení v klubíčku	nachumláme se
maximální důvěra	ležení na zádech	máme radost
ostrážitost	vztyčené, nastražené uši	rozhlídáme se kolem sebe
radost a vítání	točení se do kolečka, opření se předními tlapami	skáčeme dopředu
prosba	škrábání packou	střeme ruce o sebe

PSÍ ŘEČ

Emoce	Jak se projevuje pes	Jak se projevují já
vyjádření lásky, přátelství, náklonnosti	šťouchnutí čenichem	pohládím
veselost, štěstí	vrtění ocasem	usmívám se
nejistota	vztyčený ocas	pocení kůže
strach	ocas mezi nohama	jsou slizky
výhrůzka	vrčení, celení zubů	mávnutí křídly
touha či prosba	pískání, kňučení	knáskání očekávaními
ochrana před okolím při spánku	ležení v klubíčku	ložená na bok
maximální důvěra	ležení na zádech	že jsme uvolnění
ostrážitost	vztyčené, nastražené uši	plácání
radost a vítání	točení se do kolečka, opření se předními tlapami	smějí se
prosba	škrábání packou	škrábání

Fotografie z projektového dne na ZŠ Chlum

CO KDYŽ DOJDE?

ŠKOLA: ZŠ Brno, Heyrovského 32, 635 00 Brno

PEDAGOG: Kateřina Xaverová

ROČNÍK: osmý

POČET ŽÁKŮ: 13

ANOTACE:

Aktivita vede žáky k zamyšlení nad tím, kolik činností, které každý den vykonávají, je závislých na elektrické energii. Dále se jejím prostřednictvím seznámí se zdroji elektrické energie, které jsou v současnosti k dispozici, a jejich výhodami a nevýhodami.

CÍLE:

Žáci:

- si uvědomují svou závislost na přísunu energie;
- znají zdroje elektrické energie a jejich výhody a nevýhody;
- cítí osobní zodpovědnost za spotřebu elektrické energie.

REALIZACE:

Aktivitu jsme realizovali ve dvou po sobě následujících vyučovacích hodinách. V úvodu žáci metodou brainstormingu jmenovali činnosti, kterým se věnují v průběhu celého týdne. Poté si je samostatně zapsali na papír. Dále je roztřídili do tří skupin podle využití elektrické energie (přímé využití energie, nepřímé využití energie, bez využití energie). V některých případech nebylo žákům zcela zřejmé, zda určitá aktivita patří do první, nebo druhé skupiny (přímo nebo nepřímo využitelná elektrická energie), proto jsme průběžně o problematice diskutovali.

Následovala projekce filmu Ekoduely: Energie obnovitelná versus neobnovitelná. Po jeho zhlédnutí jsme debatovali o obsahu filmu (kdo ve filmu vystupoval, jaká stanoviska hájil a proč, co mluvčího v jeho názoru ovlivňovalo) a o výhodách a nevýhodách výroby elektrické energie z neobnovitelných a obnovitelných zdrojů.

Pak žáci samostatně vymysleli a napsali krátký příběh ukončený větou: „Proto došlo k absolutnímu nedostatku elektrické energie, který vedl k zavedení dodávky elektřiny do domácností pouze na 2 hodiny denně.“ Ve skupinách po čtyřech si příběhy přečetli a vybrali ten, který nejvíce odpovídal realitě.

Následovala společná diskuse, v níž se většina žáků přiklonila k využívání obnovitelných zdrojů pro výrobu elektrické energie všude tam, kde je to možné.

DOPORUČENÍ PEDAGOGA:

Před tříděním aktivit do kategorií doporučuji probrat příklady činností nejprve frontálně s celou třídou tak, aby si žáci uvědomili, že se mají zaměřit i na takové „drobnosti“, jako je například cesta do školy (pěšky x dopravní prostředek) a čištění zubů (klasický kartáček x elektrický kartáček apod.). Na papír pak individuálně sepíšu nejprve všechny činnosti, které je napadnou, a ty poté roztřídí do jednotlivých skupin formou číslování nebo barevného podtrhávání.

Užitečnost aktivity spatřuji zejména v tom, že žáky vede k uvědomění, kolik elektrické energie denně/týdně spotřebují. Před zhlédnutím filmu jsem žákům zadala úkol, aby v průběhu jeho promítání zaznamenávali výhody a nevýhody jednotlivých zdrojů elektrické energie. Film je, podle mého názoru, vhodný spíše pro studenty středních škol, proto po jeho zhlédnutí doporučuji projít s žáky jeho obsah a shrnout, jaké alternativy výroby elektrické energie mají lidé k dispozici (z obnovitelných a neobnovitelných zdrojů) a jaké výhody a nevýhody se s jednotlivými zdroji pojí.

Někteří žáci chtěli do svého příběhu zahrnout i mimozemšťany, popřípadě jiné nadpřirozené bytosti nebo nečekaná řešení. To jsem jim umožnila, ale zároveň je upozornila na to, že obsah příběhu by měl být

spíše reálný. Při hodnocení napsaných příběhů doporučuji z časových důvodů rozdělit žáky do čtveřic, v nichž se se svými příběhy vzájemně seznámí a shodnou se na nejrealističtější z nich. Teprve s těmito vybranými příběhy byla seznámena celá třída a následovala diskuse, v níž se (alespoň u nás) většina přiklonila k využívání obnovitelných zdrojů energie všude tam, kde to podmínky umožňují.

Žáky aktivita zaujala, a proto se i časová dotace dvou vyučovacími hodin ukázala jako hraniční. V příštím školním roce bych chtěla aktivitu v rámci výchovy k občanství – kapitola životní prostředí – věnovat více času. Chtěla bych využít i diskusi žáků s hostem, který nějaký alternativní zdroj výroby elektrické energie využívá.

UKÁZKY REALIZACE:

Krátké příběhy žáků ZŠ Heyrovského v Brně

Lidé by si měli více věřit energii. Když by bylo energie málo tak by mohlo dojít k tomu, že si nebudete dělat jídla naspanatku a další. Dokažete představit si svět bez elektrické energie a jiné energie? Mohlo by dojít ke konci světa. Měli by jsme pomáhat jak jen to jde. I R & peni. ze hodně pomáží, dokonce i více zaměstnanců. Prostě by se jsme se měli o nás více starat. ~~Proto~~ jinak by mohlo dojít k absolutnímu nedostatku elektrické energie a lidem do domácností, je potřeba na 1-2 hodiny denně.

Lidé v dnešní době mají velmi velké problémy s energií. ~~Ne~~ Nevěří si toho co mají a chtějí stále více. Da se říct, že elektrinou vyložené plytvají. Například mají počítače, televize a zároveň kapton a televizi, když se na ně vůbec nedívají. Nědo také mívá radahle - raduvice, aby mu do pokoje neproudilo světlo, ale a rozne si elektrické hlavně mládež. Ji si to kolik za sebe nemusi platit a nechají se na reducích a myslí si, že elektrina je samozřejmost. A proto došlo k absolutnímu nedostatku elektrické energie a lidem do domácností je potřeba na 1-2 hodiny denně.

MOJE EKOLOGICKÁ STOPA

ŠKOLA: Střední škola technická a zemědělská Mohelnice, 1. máje 2, 789 85 Mohelnice

PEDAGOG: Kristýna Hýblová Nenčevová

ROČNÍK: třetí

POČET ŽÁKŮ: 26

ANOTACE:

Projekt vede žáky k zamyšlení nad dopady našich každodenních činností na životní prostředí a zároveň přispívá k environmentálně uvědomělému rozhodování při jejich vykonávání. Žáci si uvědomí, že záleží na každém z nás (tedy i na nich samotných), jak „environmentálně náročné“ činnosti provozuje.

CÍLE:

Žáci:

- umějí spočítat dopady každodenních činností na životní prostředí;
- znají alternativy stejné činnosti šetrnější vůči životnímu prostředí;
- mají zájem o environmentálně šetrné/uvědomělé chování;
- si uvědomují, že environmentálně odpovědný způsob chování neznamená osobní omezování a nemusí být na úkor kvality života;
- znají pojem „ekologická stopa“;
- umějí vypočítat a znají ekologickou stopu domácnosti, ve které žijí.

REALIZACE:

Nejprve jsem žákům vysvětlila pojem ekologická stopa. Ekologickou stopu žáků jsme počítali společně ve škole a na interaktivní tabuli jsme následně zapisovali výsledky do grafu a možné změny našich ekologických stop.

Výsledky studentů:

V průměru vyšla žákům ekologická stopa 4 (pod celkovým průměrem ČR). Nejvyšší hodnoty vycházely žákům v oblasti potravin a zboží (z důvodu každodenní konzumace masa, mléčných výrobků aj., dále proto, že jimi spotřebovávané výrobky jsou z 3/4 průmyslově zpracovány a baleny a většina z nich je importována ze zahraničí). Bydlení a doprava výši ekologické stopy výrazně snižovaly (průměrně méně než 1 globální hektar – žáci využívají dopravní prostředky především k cestě do školy, nikdo z oslovených nelétá), také většina rodin využívá úsporné zářivky a třídí odpad (alespoň papír, sklo, plast). Žáci byli překvapeni rozdílem mezi ekologickou stopou obyvatel rozvojových zemí a ekologickou stopou obyvatel Ameriky a Finska. Myslím, že na školách ve velkých městech bude ekologická stopa žáků daleko vyšší.

V bodu č. 5 se žáci shodli, že mohou ušetřit hektary v oblastech dopravy, ale i potravin a zboží (používat více úsporných žárovek, kupovat tuzemské potraviny, nebalené potraviny, důkladněji třídít odpad).

DOPORUČENÍ PEDAGOGA:

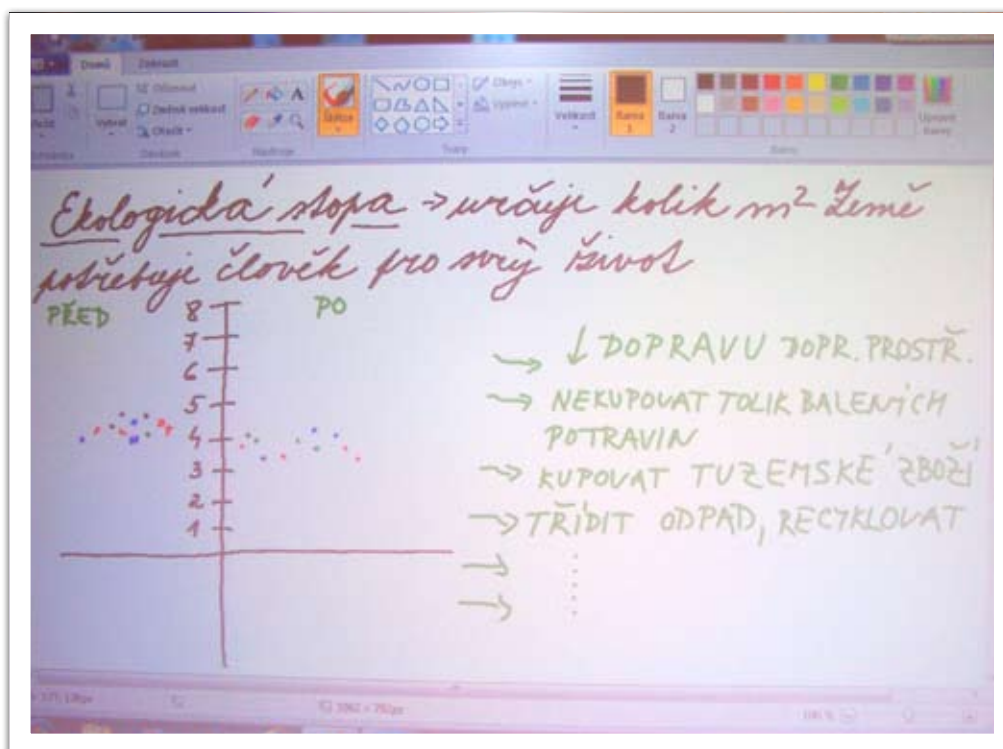
Při realizaci aktivit, které se týkají životního prostředí, je dobré nejdříve žáky seznámit s otázkou globálních ekologických problémů. Žáci se mohou pokusit některé globální ekologické problémy vyjmenovat a zapsat na tabuli a poté se sami zamyslet nad tím, kdo za tyto problémy může a jaké by mohly být jejich důsledky. Aktivitu je možné realizovat během dvou vyučovacích hodin. Před samotnou realizací můžeme zařadit diskusi na téma: Jak člověk ovlivňuje životní prostředí kolem sebe? (pozor na bouřlivé reakce – někteří žáci chápali debatu jako zbytečnou, protože s tímto problémem stejně nemůžeme nic udělat). Místo debaty je možné nechat žáky napsat své názory na lístečky, které potom přečteme.

Po debatě může proběhnout aktivita. Někteří žáci během aktivity změni svůj negativní postoj k otázce snížení ekologické zátěže a jiní budou trvat stále na svém.

Nelze očekávat, že žáci během dvou hodin změni svůj životní styl. Důležité je uvědomit si, že daný problém existuje, a snažit se u žáků vyvolat zájem o životní prostředí.

UKÁZKY REALIZACE:

Ukázky práce žáků Střední školy technické a zemědělské Mohelnice

PRÁVA ZVÍŘAT

ŠKOLA: Integrovaná střední škola Cheb, Obrněné brigády 6, 350 11 Cheb

PEDAGOG: Jana Hoňková

ROČNÍK: druhý

POČET ŽÁKŮ: 14

ANOTACE:

Projekt seznamuje žáky s problematikou práv zvířat. Žáci budou mít k dispozici osnovu jednotlivých témat týkajících se práv zvířat, která se pokusí podrobněji zpracovat a následně interaktivní formou představit svým spolužákům. Cílem projektu není „podsouvat“ žákům konkrétní názor, ale naučit je orientovat se v množství dostupných informací a seznámit je s tématem, které mnohdy raději zůstává společnosti účelově skryto.

CÍLE:

Žáci:

- mají komplexní znalosti o problematice práv zvířat;
- znají různé přístupy, které jsou ohleduplnější jak ke zvířatům, ale zpravidla také k životnímu prostředí.

REALIZACE:

Projektu jsme věnovali šest vyučovacích hodin – v úvodní hodině jsme se seznámili s obsahem projektu a promítli si film, další čtyři hodiny probíhala skupinová práce a poslední hodina byla souhrnná. Nejprve jsem žákům promítla spoty týkající se práv zvířat. Spoty jsou přístupné a posloužily jako vhodný odrazový můstek pro práci na jednotlivých tématech.

Žáci se rozdělili do skupin, v nichž si vylosovali jedno téma. Poté si ve skupině rozdělili role – jeden nebo dva žáci vyhledávali na internetu filmy a spoty, jeden žák vyhledával organizace působící v oblasti práv zvířat, další koordinoval práci a zároveň měl roli mluvčího, další byl grafický redaktor. Žáci měli za úkol shromáždit co nejvíce relevantních informací o daném tématu a zpracovat je pro zbytek třídy interaktivní, zábavnou formou.

Jako nejdůležitější se mi jevila závěrečná otázka, zda je vůbec možné získat objektivní představu o skutečnosti, například která se týká chovu zvířat určených ke konzumaci, testování na zvířatech kvůli drogistickým nebo kosmetickým účelům a využívání zvířat v zábavním průmyslu. Na internetu lze najít obrovské množství informací a vybrat z nich tu „pravdivou“ bez návštěvy samotných provozů nebo alespoň zhlédnutí nějaké objektivní reportáže nebo dokumentu ani není možné. V závěrečné diskusi jsme se tedy zaměřili na otázky: Proč se dnešní moderní společnosti takto staví k právům zvířat? Proč lidé nedostávají pravdivé informace, jak může každý z nás jednotlivě přispět ke změně v této oblasti našeho života na Zemi? Žáci si tuto otázku pokládali od samého začátku, na konci aktivit si dokázali odpovědět, že prvním krokem je už samotné uvažování o tom, z jakého zdroje jsou předměty denní potřeby a jídlo, které konzumujeme, uvažování o hodnotě každého jednotlivého života.

DOPORUČENÍ PEDAGOGA:

Projekt velmi zajímavou formou zprostředkovává pohled na využívání zvířat nebo částí jejich těl v různých oblastech denního života člověka. Je poněkud náročnější na pedagogický dohled nad samostatnou prací žáků, ale to je zde jen ku prospěchu věci. Projekt lze rozložit do několika týdnů či měsíců, aby žáci měli čas se jednotlivými tématy více zabývat do hloubky a samostatně doma.

Osvědčilo se mi rozdělení rolí ve skupině.

Možným úkolem je vypracování scénáře ke spotu, který by se zabýval jednotlivými tématy. Kreslená forma by mohla být realizovatelná i samotnými žáky ve spolupráci s učitelem.

KDO JSOU TI DRUZÍ?

ŠKOLA: Integrovaná škola Cheb, Obrněné brigády 6, 350 11 Cheb

PEDAGOG: Jana Hoňková

ROČNÍK: druhý

POČET ŽÁKŮ: 34

ANOTACE:

Aktivita vede žáky k zamyšlení nad hodnotami kultury, v níž žijí, v konfrontaci s kulturou cizí. Žáci si jejím prostřednictvím uvědomí, že nelze vše měřit optikou vlastní kultury a že je třeba odlišný způsob života respektovat.

CÍLE:

Žáci:

- respektují jiné kultury;
- umějí odhalit své předsudky ve vnímání druhých a snaží se jich vyvarovat.

REALIZACE:

Před aktivitou jsem žákům ukázala na mapě Etiopii, aby věděli, které části světa se budeme věnovat.

Úkolem žáků bylo na papír napsat pět věcí nebo hodnot, kterých si nejvíce váží. Každý žák si vybral jednu hodnotu a napsal ji na levou část tabule. Poté jsem žákům sdělila téma hodiny: Přírodní národy a jejich konfrontace se západní civilizací. Následovala projekce filmu *Ti druzí*.

Žáci samostatně vyplnili pracovní list. Společnou diskusí jsem žáky směřovala k uvědomění, že nelze soudit jinou kulturu, máme-li o ní jen povrchní informace.

Poté každý žák napsal pět věcí, kterých si podle něj nejvíce váží Mursiové, a tu, kterou považuje za nejdůležitější, zapsal na pravou část tabule.

DOPORUČENÍ PEDAGOGA:

Na začátku aktivity doporučuji žákům vysvětlit pojmy z pracovního listu, které by jim mohly dělat potíže.

Během projekce by se žáci měli zdržet komentářů, pokud chceme, aby následná diskuse nebyla jednostranná. Vyjadřovali totiž své pobouření a znechucení celou situací, i když v diskusi pak dobře popsali, že jde vlastně o závislost přínosnou pro obě (nebo možná více) strany.

Doporučuji vysvětlit opravdu srozumitelně, proč se tomuto tématu věnujeme. V čem jsou pro nás „nějací Mursiové“ a jejich osudy důležité (to je pro žáky často klíčové, proč se máme zabývat Afričany, když máme svých problémů dost). Snahou je pochopení propojení celého světa, vzájemné ovlivňování kultur, poučení pro nás, že všichni jsme na něčem závislí.

Zvyky Mursiů, které žáci zprvu přijímali s odporem, se po diskusi staly jen jedním ze znaků kultury, kterých máme i my mnoho (pro Mursie také jistě těžko pochopitelných). Je možné přírodní národy a jiné civilizace skutečně poznat, případně pochopit? Máme právo nahlížet do jejich domů? Co Mursie donutilo k tomu stát se „turistickou atrakcí“? Co všechno bychom museli o Mursiích vědět, abychom našli odpověď na otázku, které hodnoty jsou pro ně důležité?

Před samotnou aktivitou můžeme žákům zadat za domácí úkol vyhledat na internetu nebo v encyklopediích národy, které již zanikly, a k jednomu z nich vypracovat krátký referát. Aktivita se tím prodlouží o další vyučovací hodinu, ale zároveň rozšíří obzory a ještě více prohloubí pochopení vzájemné závislosti nás všech. Navíc její důkladné probrání nám usnadní práci při navazující aktivitě, v níž se se znaky přírodních národů intenzivně pracuje.

UKÁZKY REALIZACE:

Vpracované odpovědi studentů Integrované školy Cheb na vybrané otázky z aktivity

Nejčastěji uváděné hodnoty žáků: rodina, přátelé, škola, láska, zdraví, práce, peníze, rovnoprávnost

Nejčastěji uváděné hodnoty Mursiů podle žáků: peníze (fotky), voda, jídlo, turisté, tradice a jejich dodržování, poctivost

<p>Napište alespoň 5 výhod, které podle vás má život, jaký vedou Mursiové, ve srovnání s tím vaším:</p> <p><i>řádné, vydělávají na ostatních za nic, rajčmarý život, tradice, žijí v přírodě, dokážou se uživit, mají čisté prostředí, nemají žádné zákony, lepší mezilidské vztahy, nepočítají svůj věk - přirozeně - umřeme a umřeme, nic nemají, a přesto jsou šťastní</i></p>	<p>Napište těžkosti, se kterými se podle vás musí Mursiové potýkat:</p> <p><i>nemají nic než šperky, stále pracují - vystavují se, ničtí si tělo - řezání těla, závislost na turistech, je těžké si vydělat peníze, nedostatek jídla a vody, žádné vzdělání a práce, podnebí, sucho, možná přírodní katastrofy, nemoci, špína, ztráta soukromí, neví, co se stane s jejich fotografiemi, ztráta původní kultury</i></p>
<p>Jaké výhody oproti Mursiům máme podle vás jako představitelé západní civilizace?</p> <p><i>dostatek jídla a vody, vzdělání, práce, peníze, bydlení, čistota, lékaři, bezpečí, přístup k novým věcem</i></p>	<p>Jaké nevýhody oproti Mursiům máme podle vás jako představitelé západní civilizace?</p> <p><i>nedokážeme lovit a žít se, bez techniky bychom nepřežili, oni žijí ve špině a jsou zdraví, my žijeme v čistotě a přepychu a jsme nemocní, drogy, cigarety, alkohol, nedemokratické systémy</i></p>

PES – VĚRNÝ POMOCNÍK

ŠKOLA: ZŠ Holice, Komenského 100, okr. Pardubice

LEKTORKA: Adéla Skálová

ROČNÍK: pátý

POČET ŽÁKŮ: 19

ANOTACE:

V aktivitě se pracuje metodou skládankového učení programu Čtením a psaním ke kritickému myšlení. Cílem je naučit žáky číst s porozuměním a interpretovat předložený text.

CÍLE:

Žáci:

- si uvědomují význam psa v životě člověka;
- čtou s porozuměním a interpretují předložené texty;
- jsou empatičtí vůči lidem s hendikepem.

REALIZACE:

V úvodu jsem žákům promítla film Můj kámoš. Poté jsem je vyzvala, aby zkusili říct, co je tématem filmu (vztah člověka ke zvířatům). Postupně jsme se dobrali k tomu, že i zvířata mohou pomáhat lidem, prozatím jsme ale téma detailněji nerozebírali.

Během projekce žáci film napjatě sledovali a po jejím skončení měli silnou potřebu si své dojmy z filmu sdělovat. O filmu jsme si tedy nadále v kruhu povídali. Pak jsem žáky vyzvala, aby své dojmy napsali na papír, aby své myšlenky zformulovali i ti, kteří se v průběhu debaty příliš nezapojovali. Film na žáky silně zapůsobil, nejspíše i z toho důvodu, že hlavní hrdinka byla podobně stará jako oni. Velmi empaticky hodnotili, jak se o ní asistenční pes stará a že díky němu může snad dívka žít plnohodnotněji.

Postupně jsme se vrátili k tématu, které jsme na začátku hodiny – jakým způsobem mohou zvířata lidem pomáhat. Žáci se o to, kdo jsou asistenční psi, velmi zajímali. Ptali se, jak se vychovávají, kolik výcvik stojí apod. Žáky s uvedenou problematikou seznámily tři žákyně z osmé třídy, které vyhrály okresní soutěž na téma asistenční psi (také pro ně byla tato zkušenost přínosná a povzbudila je k realizaci dalších projektů).

Následovala skupinová práce s pracovním listem. Úkolem žáků bylo prostudovat text a odpovědět na otázky týkající se asistenčních psů. Z důvodu nedostatku času a obtížnému porozumění textu skupiny nově nabyté informace jen ve zkratce prezentovaly před třídou. Žáci si v průběhu aktivity uvědomili, že psi a další zvířata mohou být lidem v mnoha oblastech užiteční.

UKÁZKY REALIZACE:

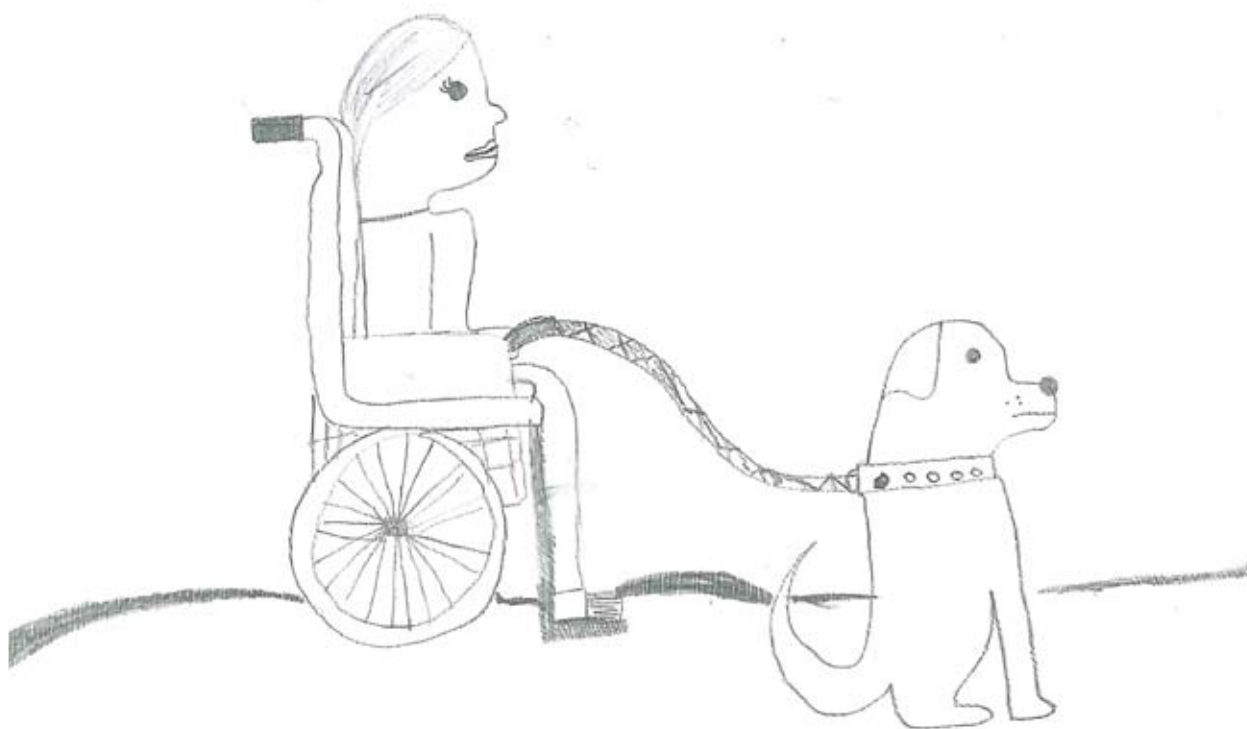
Ukázky práce žáků a vyplněné pracovní listy, ZŠ Holice

Jak by se měl člověk k asistenčnímu psovi chovat.
 Neměly by jsme si ho všimnout, aby si všiml osoby
 která je jeho páníček. Nes nebudeme na něj pískat,
 nedáváme mu jídlo a nekladíme ho.
 Když ho chceme pohladit tak se septeáme jeho
 páníčka. Když máme svého psa, tak si ho se
 aby si ho, nevšimel.

Nejmenší asistenční pes je ČIVAVA

Nejvíce se mi líbilo jak ta Eva ~~nebo~~ Erna ucvičovala to psa Poesty. Ten film byl o hendykéované hoře která se přihlásila na cvičák pro postižené a by získala pejska tak ho ucvičila a nakonec ho získala a byly spolu šťastní navždy. Tento film se mi moc líbil.

PSÍ ŘEČ

Emoce	Jak se projevuje pes	Jak se projevují já
vyjádření lásky, přátelství, náklonnosti	šťouchnutí čenichem	obejmutí
veselost, štěstí	vrtění ocasem	úsměv
nejistota	vztyčený ocas	přemýšlení
strach	ocas mezi nohama	smutek třesení
výhružka	vřčení, cenění zubů	naštvaní
touha či prosba	pískání, kňučení	tření rukou o sebe
ochrana před okolím při spánku	ležení v klubičku	přikrytí perinou
maximální důvěra	ležení na zádech	Pochvatá
ostražitost	vztyčené, nastražené uši	naslouchat
radost a vítání	točení se do kolečka, opření se předními tlapami	pozdravení
prosba	škrábání packou	sko. škemrání, psi oči

neľibilo sa mi začiatok a ľúbilo sa mi jak
 zistala toho psa a jak se k němu chovala
 byla na něj hodná a měly přisná a zvykla
 si na něj.

Ina Pilátová

Film byl hezký.
 Ten pes byl taky hezký a šel hezky vychovaný
 ale škoda že to nebyl menší pes.
 Třeba třeba

Fotografie z projekce a realizace aktivity

ŠETRNÁ DOMÁCNOST

ŠKOLA: ZŠ Horní Tanvald, Údolí Kamenice 238, 468 41 Tanvald

LEKTORKA: Adéla Skálová

ROČNÍK: pátý, šestý

POČET ŽÁKŮ: 15

ANOTACE:

Aktivita vede žáky k zamyšlení nad tím, kde všude doma plýtváme energiemi, a k hledání způsobů možné nápravy.

CÍLE:

Žáci:

- si uvědomují, jaké chování je z hlediska zacházení s energiemi neekologické;
- si uvědomují svůj přístup k dané problematice;
- umějí najít možné úspory energií.

REALIZACE:

Tuto aktivitu jsem realizovala v ZŠ Horní Tanvald, kterou navštěvují žáci s lehkým hendikepem nejrůznějšího charakteru. Aktivitu jsem vybrala hlavně z toho důvodu, že pojednává o běžném chování v domácnosti, a film *Moje sousedka* je žáky pozitivně přijímán. Nejprve jsem žákům položila otázku, co se jim vybaví, když se řekne plýtvání energií v domácnosti. Většina žáků pochází z nelehkých rodinných poměrů, a tak mnohé zpočátku ani nenapadlo, že by měli v domácnosti s energiemi šetřit.

Před projekcí filmu jsem žáky upozornila, aby si všímali rozdílů mezi ne/šetrným chováním v domácnosti u „červené“ a „zelené“ sousedky. Po filmu se žáci aktivně hlásili a komentovali rozdíly, kterých si všimli. Detailní rozdíly ale většinou nezaznamenali.

Film jsem jim proto pustila podruhé. Úkolem žáků bylo soustředit se na zadaný úkol, a to do pracovního listu zapsat vše, co dělá „zelená“ sousedka z hlediska plýtvání energiemi špatně. Osvědčilo se, když se soustředili pouze na jednu postavu, neboť měli problém vnímat obě najednou. Film jsem v průběhu zastavovala, aby žáci měli na zapisování více času. Během druhé projekce si žáci všimli i některých detailnějších rozdílů.

V následující debatě jsme společně rozebírali, proč je vhodné vařit s pokličkou, dát přednost sprchování před koupáním apod. Postupně žáci přišli více méně sami na to, že plýtvat energiemi v domácnosti se nevyplácí, a to podle nich hlavně proto, že to „stojí peníze“ (někteří se zmínili také o tom, že jim dříve již byla na nějakou dobu pozastavena dodávka elektřiny). Společně jsme se snažili najít příklady z vlastního života, kdy zacházíme s energiemi nešetrně, a hledali jsme způsob, jak bychom to napříště mohli zvládnout lépe. Na konci vyučování jsem žáky vybídla, aby vyplněné pracovní listy ukázali svým rodičům a zkusili s nimi toto téma prodiskutovat, případně je i mírně „poučit“. Pro mě bylo zajímavé pracovat s dětmi, které to často nemají v životě lehké a pro které není stabilní rodinné zázemí samozřejmostí. Přesto se do aktivity i přes počáteční pasivitu velmi živě a s chutí zapojili.

UKÁZKY REALIZACE:

Fotografie z realizace, ZŠ Horní Tanvald

VODA

ŠKOLA: ZŠ Skalná, Sportovní 260, 351 34 Skalná

LEKTORKA: Kateřina Borovičková

ROČNÍK: druhý

POČET ŽÁKŮ: 23

ANOTACE:

Žáci si prostřednictvím aktivity uvědomí význam vody v přírodě a důsledky, které plynou z jejího nedostatku.

CÍLE:

Žáci:

- si uvědomují důležitost vody v přírodě;
- hospodaří s vodou šetrně.

REALIZACE:

Aktivitu Voda jsem realizovala s žáky druhé třídy. Na začátku hodiny jsem zhruba 5 minut věnovala volným asociacím na téma voda. Žáci odpovídali uvolněně a spontánně (zvuk kapek deště, Ohře, kapající kohoutek...). Poté jsme si na velké mapě světa ukázali, jak velkou plochu z planety Země zaujímá vodní plocha. Také jsme si společně ujasnili, kde v přírodě najdeme vodu sladkou a kde slanou. Myslím, že je dobré otázky směřovat ke konkrétním zkušenostem žáků – například když odpovídali, že sladká voda teče v řece, zeptala jsem se jich, jakou řeku v okolí znají apod. Vysvětlili jsme si také rozdíl mezi přírodním jezerem a přehradou.

Po tomto motivačním úvodu jsem žákům pustila spot Sloní sprcha (animace se dětem velmi líbila) a následně se zeptala, o čem vlastně spot byl. Žáci jeho význam víceméně pochopili. Dále jsme si povídali o tom, proč je voda důležitá, proč ji potřebují lidé, zvířata i rostliny. Na moji otázku, zda by žáci mohli situaci ve spotu přirovnat k nějakým situacím v lidské společnosti, odpovídali velmi dobře. Uvědomovali si různé situace týkající se plýtvání vodou, jak u nich doma, tak i obecně ve společnosti, a dokonce i to, proč je takové chování „sobecké“. Postupně jsme se tak dostali k problematice oblastí, kde je vody nedostatek. Někteří žáci dokonce uváděli, že viděli dokumentární filmy o Africe, kde byla tato problematika také zachycena.

V další části hodiny žáci vyplňovali pracovní listy – jednotlivé úkoly jsme si nejdříve vždy společně přečetli. Pro mě bylo zajímavým zjištěním, že i když jsem pracovní listy považovala za až příliš jednoduché, v praxi se ukázalo, že jejich náročnost je pro druhou třídu zcela odpovídající. Někteří žáci například hodnotili dokreslování tvaru vložky (pracovní list 1) jako obtížné. Příklady byly pro žáky velmi srozumitelné, poněkud sporným se zdál jen příklad s mytím nádobí. V uvedené časové dotaci žáci nestihli zpracovat poslední dva pracovní listy, které následně vyplnili v dalších hodinách z iniciativy paní učitelky, která se rozhodla, že se tímto tématem bude dále zabývat.

UKÁZKY REALIZACE:

Fotografie z realizace, ZŠ Skalná

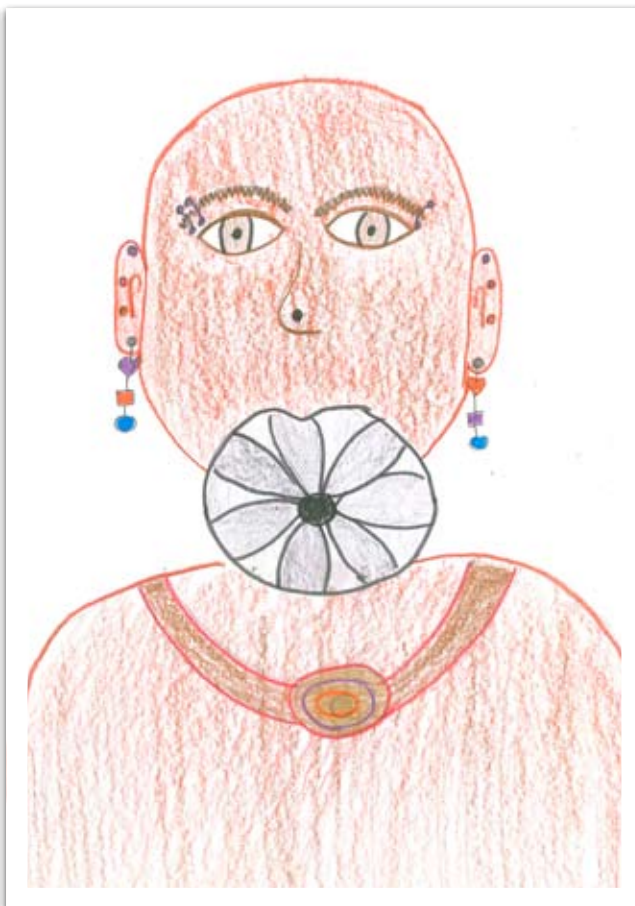
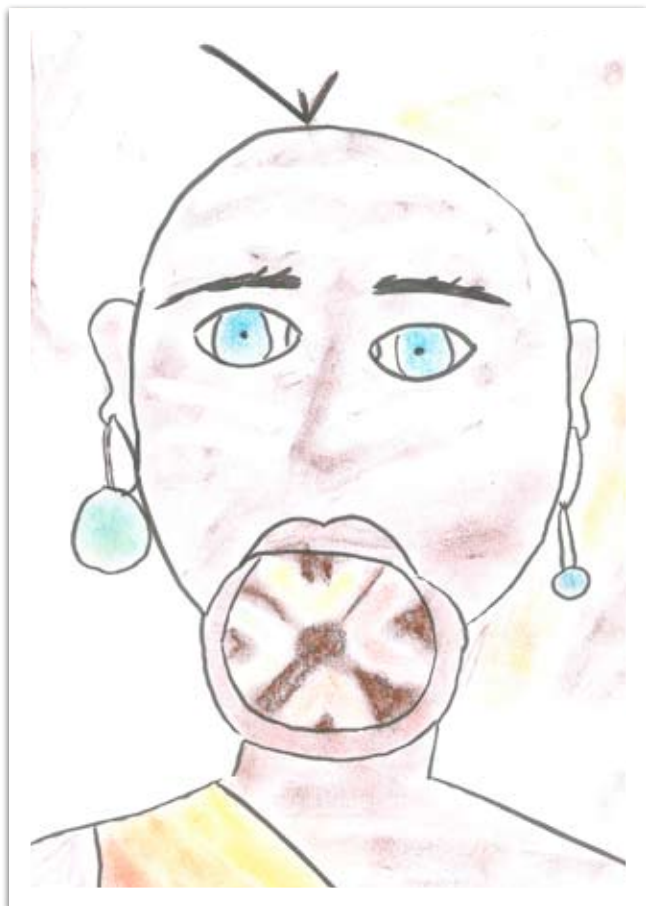

VYBRANÉ UKÁZKY REALIZACE A VÝTVARNÉ PRÁCE ŽÁKŮ

Film Ti druzí

Základní škola a mateřská škola Plesná, Školní 254, 351 35 Plesná

Film Muž, který sázel stromy

Základní a mateřská škola Cerekvice nad Bystřicí, č. p. 1, 507 77 Cerekvice nad Bystřicí

Film Ekoduely: Šumava na rozcestí

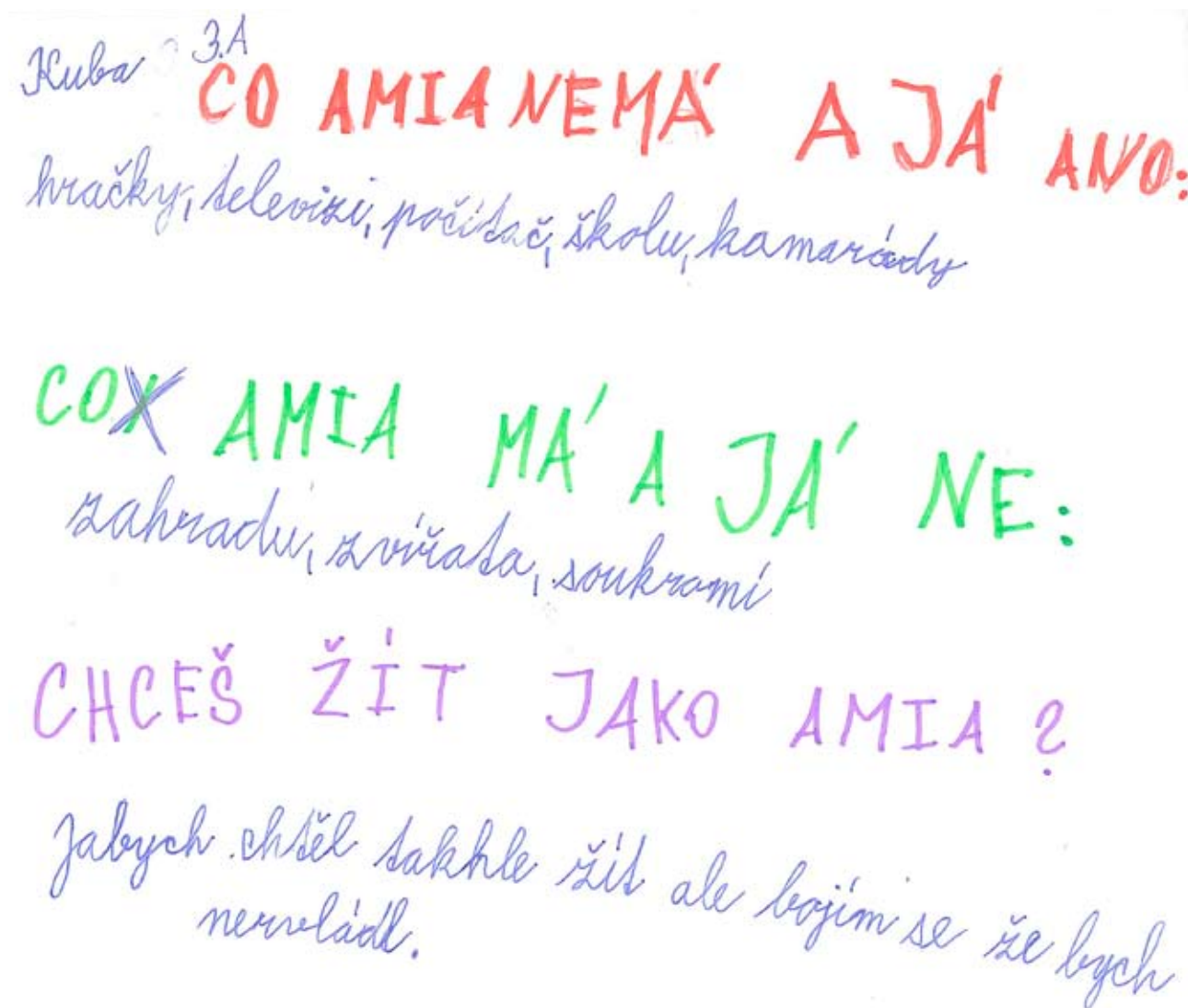
Základní škola a mateřská škola Plesná, Školní 254, 351 35 Plesná

Film Tak to vidím já: Amia

6. Základní škola Cheb, Obětí nacismu 16, 350 02 Cheb

Maciaru

CO AMIA NEMÁ A JÁ ANO: školu,
hračky, pěkné oblečení, kamarády

CO AMIA MÁ A JÁ NE: zakradu, zvířata, klid,
brášku, příroda, volnost,

CHCEŠ ŽÍT JAKO AMIA? ANO JÁ ANO JÁ
BYCH CHTĚL TAKLE BYDLET

Věrníček - IV

CO AMIA NEMÁ A JÁ ANO: školu, tablety, brčky,
modernější oblečení, mačku, já mám: školu, tablety, brčky,
modernější oblečení

CO AMIA MÁ A JÁ NE: zvířata, volnost, přírodu,
farmu

~~CHCEŠ~~

CHCEŠ ŽÍT JAKO AMIA: No, půl ano ne.

ANO: Protože je ta rodina

NE: Protože by jsem se tam nenechal.

Základní škola a mateřská škola Jince, Slavíkova 26, 262 23 Jince

Film Meatrix: příběh čuníka

Základní škola Hranice, Tř. 1. máje 357, 753 01 Hranice

Kubátová Kateřina

Malačková Kateřina

5. A. Škola 1. máje

Životní prostředí

Meatrix

Aktivita:

Nemohla jsem se dočíst. Hranice má bohatý náhly. Byla to nepřijemná.

Jak můžeme zlepšit chov zvířat?

Nakupoval si výrobky od těch, kteří dobytek chovají špatně.

jak by měl správně vypadat chov zvířat:

Kočka Králová a Brigita Andropísková

Živelní prostředí mešic

Aktivita - ¹³holky nás mohly. A taky jsme měli málo
prostoru na pohyb.

Chov zvířat máximálně zlepšit sám, se by si lidé měli
pěstovat své zvířata a nakupovat si potraviny z obchodů.
Jde by zvířata nemělaarovat dobrý chov.

tr. 5.A ZŠ Hranice 1.máje

Základní škola a mateřská škola Jince, Slavíkova 26, 262 23 Jince

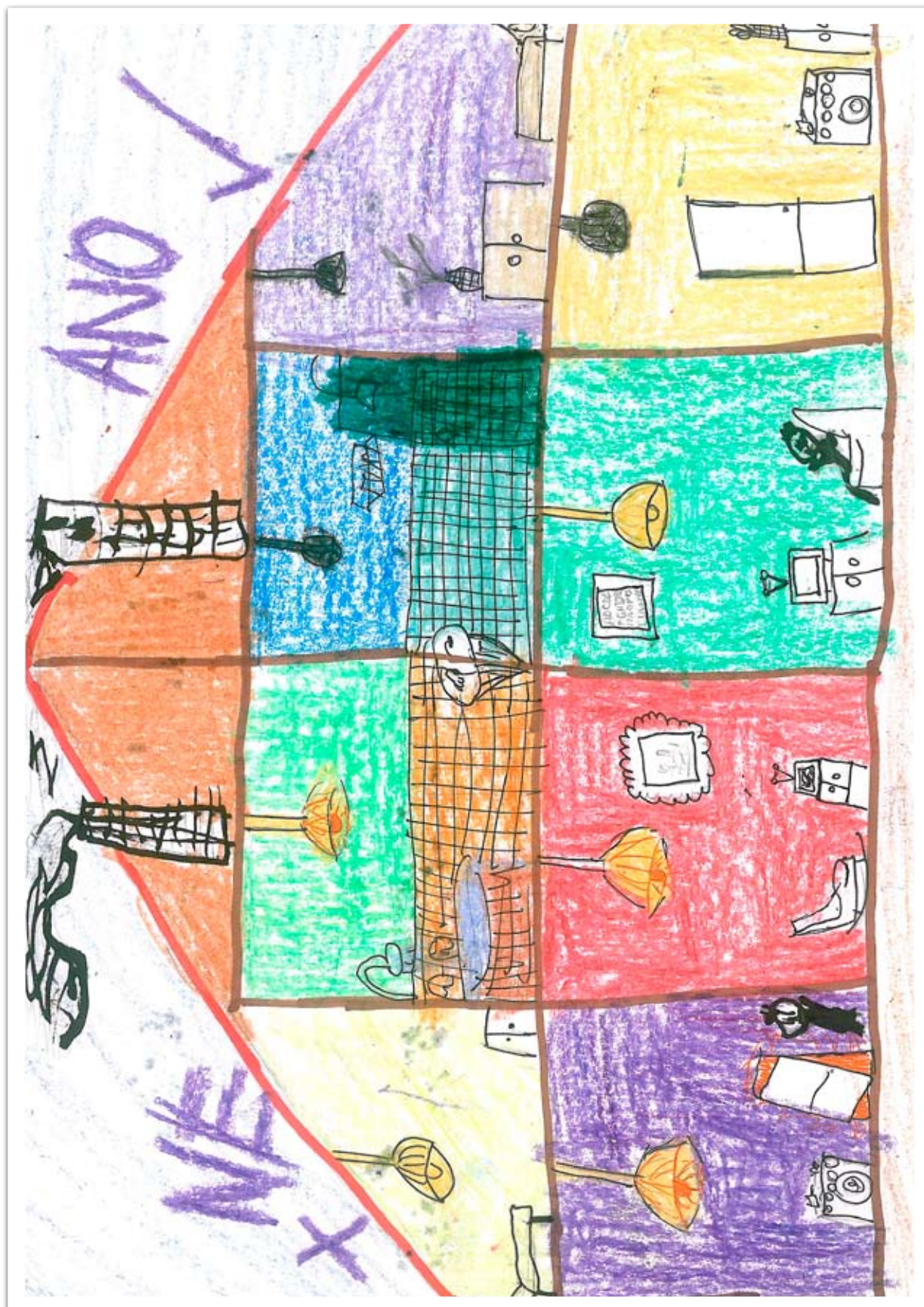

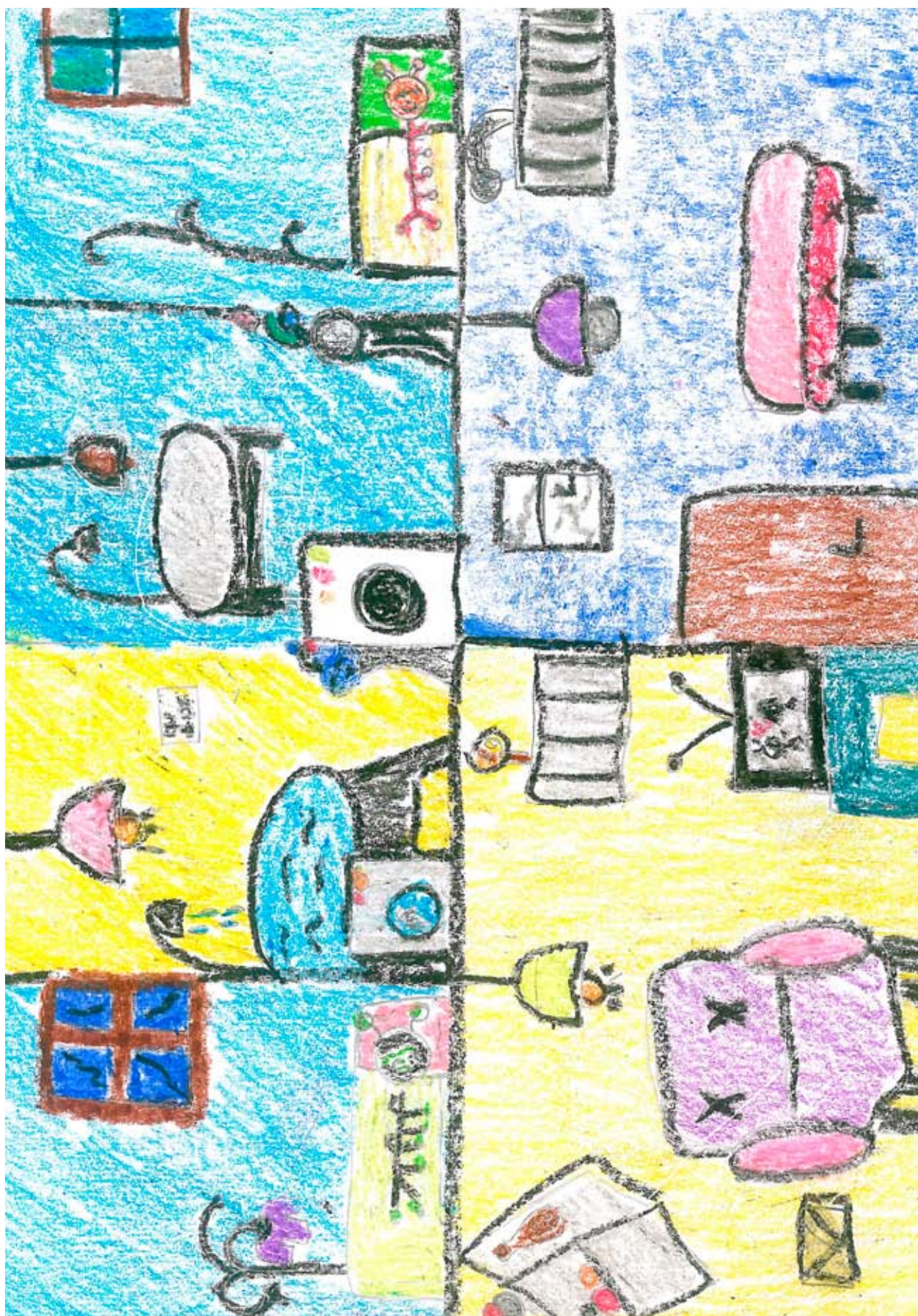
Základní škola Ostrava-Hrabová, Paskovská 46, 720 00 Ostrava-Hrabová

Film Moje sousedka

Základní škola Ostrava-Hrabová, Paskovská 46, 720 00 Ostrava-Hrabová

Spoty Zvířata zachraňují svět

Základní škola a mateřská škola Jince, Slavíkova 26, 262 23 Jince

Základní škola Ostrava-Hrabová, Paskovská 46, 720 00 Ostrava-Hrabová

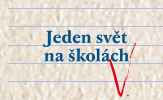

ORIENTAČNÍ ZASAZENÍ FILMŮ A PROJEKTŮ DO RVP

Název filmu / sociálního spotu	Věk	Aktivita/projekt	Strana	Anotace	Průřezová témata	Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy
Zvířata zachraňují svět / Lvi recyklují	7+	I lvi recyklují	6	Aktivita ukazuje, kde všude mohou nepotřebné věci najít uplatnění. Je založena na vytvoření improvizovaných „ekodílů“. Ekodílnou může být třída, prostory určené pro výuku světa práce (pracovních činností), keramická dílna (je-li ve škole k dispozici) apod. Cílem těchto ekodílů je vyrobít z odpadu zcela nové věci, které se nám budou tematicky hodit do vyučovacích hodin.	ENV, OSV, VDO	člověk a jeho svět, umění a kultura, člověk a svět práce
Meatrix: příběh čuníka	8+	Lidská drůbežárna	10	Aktivita vede žáky k uvědomění si podmínek, ve kterých žijí zvířata ve velkochovech, a učí je vnímat tato zvířata jako živé tvory, ne jako výrobní prostředky.	ENV, OSV	člověk a jeho svět, matematika a její aplikace
Tak to vidím já: Amia	8+	Oblíbené místo	15	Aktivita v žácích vzbuzuje zájem o prostředí, v němž žijí. Rozvíjí jejich osobní vztah k jejich okolí a vědomí vlastní zodpovědnosti za jeho stav. Žáci v rámci aktivity poznávají zajímavá místa na území ČR a výrobky či dominanty charakteristické pro vybrané regiony.	ENV, OSV, VDO	člověk a jeho svět
Zvířata zachraňují svět / Igelitová taška	9+	Za jak dlouho se rozloží?	17	Aktivita seznamuje žáky s dopady různých materiálů na životní prostředí a prostřednictvím pokusu, který sami zrealizují, jim dává možnost si tyto nově nabyté zkušenosti prakticky ověřit. Zároveň aktivita rozvíjí matematické kompetence v porovnávání časových údajů.	ENV, OSV	člověk a jeho svět, jazyk a jazyková komunikace, matematika a její aplikace

Můj kámoš	7+	Projektový den	18	Projekt žáky seznamuje s tím, co obnáší společný život člověka a psa a jaký může být přínos tohoto soužití pro ně navzájem. Vede je k zamýšlení nad emočním vyjadřováním zvířat, a tím pomáhá žákům rozvíjet jejich empatii. Žáci si uvědomí, že člověk je pouze jedním z mnoha obyvatel planety, který svými schopnostmi zvířata ne vždy převyšuje.	ENV, OSV	člověk a jeho svět, umění a kultura, jazyk a jazyková komunikace
Ekoduel: Energie obnovitelná versus neobnovitelná	11+	Co když dojde?	26	Aktivita vede žáky k zamýšlení nad tím, kolik činností, které každý den vykonávají, je závislých na elektrické energii. Dále se jejím prostřednictvím seznámí se zdroji elektrické energie, které jsou v současnosti k dispozici, a jejich výhodami a nevýhodami.	ZV a GV: ENV, OSV OV: ČŽP, OVDS	ZV a GV: člověk a příroda, člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace; OV: přírodovědné vzdělávání / biologické a ekologické vzdělávání, společenskovědní vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace
Účet	12+	Moje ekologická stopa	28	Projekt vede žáky k zamýšlení nad dopady našich každodenních činností na životní prostředí a zároveň přispívá k environmentálně uvědomělému rozhodování při jejich vykonávání. Žáci si uvědomí, že záleží na každém z nás (tedy i na nich samotných), jak „environmentálně náročné“ činnosti provozují.	ZV a GV: ENV, OSV, VMEGS OV: ČŽP, OVDS, IKT	ZV a GV: člověk a společnost, informační a komunikační technologie / informatika a informační a komunikační technologie, matematika a její aplikace; OV: společenskovědní vzdělávání / občanský vzdělávací základ, matematika a její aplikace, informatika a informační a komunikační technologie

Práva zvířat	14+	Práva zvířat	31	Projekt seznamuje žáky s problematikou práv zvířat. Žáci budou mít k dispozici osnovu jednotlivých témat týkajících se práv zvířat, která se pokusí podrobněji zpracovat a následně interaktivní formou představit svým spolužákům. Cílem projektu není „podsouvat“ žákům konkrétní názor, ale naučit je orientovat se v množství dostupných informací a seznámit je s tématem, které mnohdy raději zůstává společnosti účelově skryto.	ZV a GV: ENV, OSV, MV OV: ČŽP, OVDS, IKT	ZV a GV: člověk a příroda, člověk a společnost, jazyk a jazykové vzdělávání, informační a komunikační technologie, umění a kultura; OV: přírodovědné vzdělávání, společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace, vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích, estetické vzdělávání
Ti druzí	12+	Kdo jsou ti druzí?	34	Aktivita vede žáky k zamýšlení nad hodnotami kultury, v níž žijí, v konfrontaci s kulturou cizí. Žáci si jejím prostřednictvím uvědomí, že nelze vše měřit optikou vlastní kultury a že je třeba odlišný způsob života respektovat.	MKV, OSV, ENV	jazyk a jazyková komunikace, člověk a společnost, člověk a příroda
Můj kámoš	9+	Pes – věrný pomocník	36	V aktivitě se pracuje metodou skládaného učení programu Čtením a psaním ke kritickému myšlení. Cílem je naučit žáky číst s porozuměním a interpretovat předložený text. Aktivita nabízí dvě varianty pracovních textů tak, aby vyučující mohl volit podle zaměření tématu, případně podle věku žáků.	ENV, OSV	člověk a jeho svět, jazyk a jazyková komunikace
Moje sousedka	8+	Šetrná domácnost	43	Aktivita vede žáky k zamýšlení nad tím, kde všude doma plyneme energiemi, a k hledání způsobů možné nápravy.	ENV, OSV, VMEGS	člověk a jeho svět, jazyk a jazyková komunikace
Zvířata zachraňují svět / Sloní sprcha	7+	Voda	46	Žáci si prostřednictvím aktivity uvědomí význam vody v přírodě a důsledky, které plynou z jejího nedostatku.	ENV, OSV	člověk a jeho svět

Jeden svět na školách

Člověk v tísni, o. p. s.

Šafaříkova 24, 120 00 Praha 2

e-mail: jsns@jsns.cz

Všechny materiály naleznete na www.jsns.cz.

Tato publikace vznikla v rámci projektu „Praktická podpora Environmentální výchovy s využitím audiovizuálních prostředků“ prostřednictvím OP VK (Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost) a je financována z prostředků Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ